અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

પ્રિન્સિપલ સેક્રેટરી, આંધ્રપ્રદેશ સરકાર અને અન્ય

વિ.

એમ. આદિનારાયણ

ઓક્ટોબર ૬, ૨૦૦૭

[કે.જી. બાલકૃષ્ણન અને ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ - કલમ ૧૩(૨), ૧૩(૧)(ઈ) - આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) એક્ટ, ૧૯૬૦ - કલમ ૪ - આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) રૂલ્સ, ૧૯૮૯ - રુલ ૩(૧) - ગેરવર્તણૂક - આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો ધરાવવી - ઠેરવ્યું, શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી

માટેના ટ્રિબ્યુનલ પાસે ગેરવર્તણૂક સંબંધિત તમામ બાબતોની સુનાવણી કરવાની હકુમત છે.

આંધ્રપ્રદેશ ડિસિપ્લિનરી એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૯૩ - રુલ ૨એચ - આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ કન્ડક્ટ રૂલ્સ, ૧૯૯૧ - રુલ ૨બી, રુલ ૯ - સરકારી કર્મચારી દ્વારા સ્થાવર કે જંગમ મિલકત મેળવવી કે તેનો નિકાલ કરવો - પૂર્વ જાણકારીની જરૂરિયાત આવશ્યક છે - ઠેરવ્યું, જરૂરિયાતનું અપરિપાલન આચાર નિયમોના ઉલ્લંઘન સમાન છે.

આંધ્રપ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ - તેની હકુમત - ઠેરવ્યું, તે તપાસ સત્તામંડળના તારણો પર અપીલમાં બેસી શકે નહીં - ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તા પુરાવાની પુનઃતપાસ સુધી વિસ્તરી શકે નહીં.

ભ્રષ્ટાચાર નિરોધક બ્યુરોએ સામાવાળા દ્વારા ધરાવવામાં આવેલી અપ્રમાણસર અસ્કયામતો સંબંધે પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ઈ) સાથે વાંચતાં કલમ ૧૩(૨) હેઠળ સામાવાળા સામે કેસ નોંધ્યો હતો અને કેસની તપાસ કરી હતી. સરકારને આપેલા તેમના અહેવાલમાં,

ડાયરેક્ટર જનરલ, ભ્રષ્ટાચાર નિરોધક બ્યુરોએ સામાવાળાની આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો મેળવવાના આક્ષેપો તથા આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (કન્ડક્ટ) રૂલ્સ, ૧૯૬૪ ના ઉલ્લંઘનની તપાસ કરવા માટે અને સરકારને અહેવાલ સુપરત કરવા માટે આ કેસ શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલને સોંપવાની ભલામણ કરી હતી. ટ્રિબ્યુનલે તેનો અહેવાલ સુપરત કર્યો હતો જેમાં સામાવાળા સામે ઘડવામાં આવેલા બંને આરોપો હેઠળ સામાવાળાને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. સરકારે ટ્રિબ્યુનલના અહેવાલ પર વિચારણા કર્યા પછી સામાવાળાને કારણદર્શક નોટિસ જારી કરી હતી.

કારણદર્શક નોટિસ સામે સામાવાળાનો પડકાર ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો. હાઇકોર્ટે કારણદર્શક નોટિસના જવાબમાં સરકાર સમક્ષ ટ્રિબ્યુનલની હકુમત અંગેના તમામ વાંધાઓ તેમજ અન્ય મુદ્દાઓ ઉઠાવવાની આરોપિત અધિકારીને છૂટ આપી હતી. સામાવાળાએ ટ્રિબ્યુનલની હકુમત અંગે મેમોમાં પોતાનો ખુલાસો રજૂ કર્યો હતો અને ગુણદોષ પર પોતાનો પ્રત્યુત્તર રજૂ કર્યો હતો.

સરકારે અહીંના સામાવાળાને નોકરીમાંથી દૂર કરતો હુકમ જારી કર્યો હતો. સામાવાળાએ આરોપ-૧ ની તપાસ કરવાની ટ્રિબ્યુનલ પાસે કોઈ હકુમત નથી

અને આરોપ-૨ સ્વરૂપમાં ક્ષતિયુક્ત હતો તેવા કારણોસર તેમની બરતરફીને પડકારી હતી અને તે મુજબ સરકારના હુકમો રદ કરવાની માંગ કરી હતી. ટ્રિબ્યુનલે સરકારના શિસ્તવિષયક હુકમો રદ કર્યા હતા. સરકારની રિટ અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

આ કોર્ટ સમક્ષ, અપીલકર્તાઓએ રજૂઆત કરી હતી કે આરોપિત અધિકારી, અહીંના સામાવાળાને શિસ્તવિષયક પગલાં તરીકે સરકાર દ્વારા નોકરીમાંથી દૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને સામાવાળા દ્વારા આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો ધરાવવી એ ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૦૯ ના પરંતુક હેઠળ ઘડવામાં આવેલા કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૨(બી) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત ગેરવર્તણૂક છે અને તેથી, શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલ (ટૂંકમાં 'ટીડીપી') પાસે ટીડીપી એક્ટ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો અનુસાર ગેરવર્તણૂકની તપાસ કરવાની હકુમત હતી, કે આંધ્રપ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ (એપીએટી) નો એવો અભિપ્રાય કે પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ હેઠળ આવતા પ્રથમ આરોપની તપાસ કરવાની ટીડીપી પાસે કોઈ હકુમત નહોતી અને જે કન્ડક્ટ રૂલ્સ હેઠળની રૂટિન ગેરવર્તણૂક કરતાં વધુ ગંભીર ગુનો છે, તે ભૂલભરેલો છે, કે સામાવાળાએ સૌથી વહેલી તકે હકુમત અંગે વાંધો લીધો ન હતો અને આરોપિત અધિકારીએ સામાન્ય રીતે આવા વાંધાઓ ઉઠાવ્યા

હોવાથી ટ્રિબ્યુનલ તે દલીલને ગ્રાહ્ય રાખવામાં વાજબી નહોતી. ટીડીપી એક્ટ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ, ટીડીપી એ હકીકતો નક્કી કરનાર સત્તામંડળ છે અને ટીડીપી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણોને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ઉલટાવી શકાયા ન હોત, કેમ કે વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ પાસે તેવી કોઈ સત્તા નથી, કે વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ એ અપીલ સત્તામંડળ નથી અને તેથી, તે ટીડીપી દ્વારા નોંધાયેલા અને સરકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવેલા તારણો પર અપીલ સત્તામંડળ તરીકે કાર્ય કરી શક્યું ન હોત અને આરોપિત અધિકારીએ કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૯ હેઠળ જરૂરી પૂર્વ પરવાનગી વિના સ્થાવર અને જંગમ બંને મિલકતો સહિતની આવી અસ્કયામતો મેળવી હતી.

સામાવાળાએ રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તાની એવી દલીલ કે આરોપિત અધિકારીએ આરોપ-૧ ની સુનાવણી કરવાની ટીડીપી ની હકુમત સામે સૌથી વહેલી તકે વાંધો લીધો ન હતો તે ખોટી છે, કે હકુમત અંગેના વાંધા સહિત તમામ વાંધાઓ લેવાની આરોપિત અધિકારીને છૂટ આપતાં હાઇકોર્ટ દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલકર્તાના વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી દલીલ ગ્રાહ્ય રાખવાપાત્ર નથી, કે આરોપિત અધિકારી સામે ઘડવામાં આવેલો બીજો આરોપ કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૯ ના ભંગનો આક્ષેપ કરે છે જ્યારે રુલ ૬ માં પૂર્વ પરવાનગીની બિલકુલ વિચારણા કરવામાં આવી નથી, કે કન્ડક્ટ

રૂલ્સના રુલ ૯ ના સબ-રુલ (૧) હેઠળ કોઈપણ સ્થાવર મિલકત મેળવવા કે તેનો નિકાલ કરવા માટે સરકારને પૂર્વ જાણકારી આપવાની અને રુલ ૯(૨) હેઠળ જંગમ મિલકત સહિતના વ્યવહારની સરકારને જાણ કરવાની જરૂર રહે છે, કે આરોપ-૨ નું ઘડતર ક્ષતિયુક્ત છે અને તેથી, સામાવાળા સામે લેવાયેલા શિસ્તવિષયક પગલાં માત્ર તે જ કારણે રદબાતલ થવા જોઈએ, કે ટીડીપી ના હુકમમાં અનેક ગણિતવિષયક અને કારકુની ભૂલો છે અને ટીડીપી એ સમગ્ર બાબતનું તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં સાચું મૂલ્યાંકન કર્યું ન હતું, કે અપ્રમાણસર અસ્કયામતોની ગણતરી કરતી વખતે અમુક કપાતો જેને મેળવવા માટે સામાવાળા હકદાર હતા તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ન હતી અને ટીડીપી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમોમાંથી અહીં-ત્યાં રહેલી વિસંગતતાઓ દર્શાવી હતી, અને પૂર્વ પરવાનગીની જરૂરિયાતને પૂર્વ જાણકારીની વૈધાનિક જરૂરિયાત સમકક્ષ ગણી શકાય નહીં.

અપીલ માન્ય રાખતાં, કોર્ટે:

૧. આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો ધરાવવી એ કન્ડક્ટ રૂલ્સ હેઠળ ગેરવર્તણૂક છે કારણ કે કસૂરવાર અધિકારી સામે ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૦૯ ની જોગવાઈ હેઠળ બનાવેલા કન્ડક્ટ રૂલ્સના ઉલ્લંઘન માટે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી રહી હતી. આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ

સર્વિસીસ રૂલ્સ, ૧૯૬૦ રુલ ૨(બી) હેઠળ ગેરવર્તણૂકને વ્યાખ્યાયિત કરે છે. પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ, ૧૯૮૮ હેઠળ આવતા આરોપમાં દખલ કરવાની શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલ પાસે કોઈ હકુમત નથી તેવું ટ્રિબ્યુનલનું તારણ સાચું નથી. પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ હેઠળનો આરોપ આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ કન્ડક્ટ રૂલ્સ હેઠળ વિચારાયેલી રૂટિન ગેરવર્તણૂક કરતાં વધુ ગંભીર ગુનો છે. ગંભીર ગેરવર્તણૂક તે ગંભીર હોવાના કારણે ગેરવર્તણૂક મટી જતી નથી. શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેનું ટ્રિબ્યુનલ આ કેસની તપાસ કરવા સક્ષમ છે. ટીડીપી એ ફરિયાદપક્ષ તરફથી ૫૭ સાક્ષીઓ અને ૧૩ બચાવપક્ષના સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને ફરિયાદપક્ષ માટે ૧૨૯ પ્રદર્શનો અંકિત કર્યા છે જેની ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા બચાવપક્ષના ૮૧ પ્રદર્શનો સાથે તપાસ કરવામાં આવી હતી. ટીડીપી ની સમગ્ર કાર્યવાહી વાંચતાં જણાય છે કે ટીડીપી એ તેની સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી સમગ્ર સામગ્રી પર વિચાર કર્યો છે અને તેના પર યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિચાર કર્યો છે. [૧૨૫-ઈ, એફ, જી, એચ; ૧૨૬-એ]

૨. રુલ ૩ ના સબ-રુલ (૧) ના સુધારા મુજબ, સરકાર રુલ ૪ ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને રાજપત્રિત અને બિન-રાજપત્રિત અધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગેરવર્તણૂક સંબંધિત તમામ બાબતો અંગેના કેસો અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ તપાસ અને અહેવાલ માટે ટ્રિબ્યુનલને મોકલી શકે

છે. એ નોંધવું જરૂરી છે કે જ્યારે આ બાબત મોકલવામાં આવી ત્યારે આ નિયમ જ અમલમાં હતો. તેથી, ટીડીપી એ આરોપ-૧ હેઠળ આવતા કેસોની તપાસ કરવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત કર્યો હતો. એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે તારીખ ૧૫.૧૦.૧૯૯૪ ના જી.ઓ.એમએસ. નં. ૫૧૪ ના નિયમો અમલમાં હતા ત્યારે તારીખ ૨૧.૭.૧૯૯૫ ના રોજ આ બાબત ટીડીપી ને મોકલવામાં આવી હતી. ગુના સંબંધિત પ્રથમ આરોપ હાથ ધરવાનો ટીડીપી પાસે કોઈ અધિકાર નથી તેવી સામાવાળાના વકીલની દલીલમાં કોઈ વજૂદ નથી અને ઉપર જણાવેલી સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, ટીડીપી આરોપ-૧ હાથ ધરવા સક્ષમ હતી. [૧૨૬-ઈ, એફ, જી]

૩. સામાવાળાએ ન તો સરકારને કોઈ પૂર્વ જાણકારી પૂરી પાડી હતી કે ન તો તેમણે સરકારને કોઈ પૂર્વ સૂચના મોકલી હતી. આમ ન કરીને, તેમણે રુલ ૯ ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે. ટ્રિબ્યુનલે પણ સ્પષ્ટપણે ઠેરવ્યું છે કે સામાવાળાએ સક્ષમ સત્તામંડળ પાસેથી વસ્તુઓ ખરીદતા પહેલાં પૂર્વ જાણકારી માટે અરજી કરી ન હતી કે તેમણે વિવિધ વસ્તુઓની ખરીદી કર્યા પછી તરત જ સક્ષમ સત્તામંડળને જાણ કરી ન હતી. તેથી, આરોપિત અધિકારીએ કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૯ નું ઉલ્લંઘન કર્યું છે અને આ રીતે તેઓ આંધ્રપ્રદેશ ડિસિપ્લિનરી એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૯૩ ના રુલ ૨એચ હેઠળ ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત છે. ઉપરોક્ત તારણને ધ્યાનમાં રાખીને એવું ઠેરવવામાં આવે છે કે સામાવાળા સુધારા

અધિનિયમ, ૧૯૯૩ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા ૧૯૯૧ ના કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૨(બી) હેઠળ તેમની સામે ઘડવામાં આવેલા બંને આરોપો માટે દોષિત છે. [૧૨૭-એફ, જી, એચ; ૧૨૮-એ]

૪. શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીમાં તપાસ સત્તામંડળના તારણ પર આધારિત નિર્ણય પર એપીએટી અપીલ અદાલત તરીકે બેસી શકે નહીં. જ્યાં એવી કેટલીક સુસંગત સામગ્રી હોય જેને શિસ્ત સત્તામંડળે સ્વીકારી હોય અને જે સામગ્રી શિસ્ત સત્તામંડળ દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષને વાજબી રીતે સમર્થન આપતી હોય, તો તેની સમીક્ષા કરવી અને અલગ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું એ એપીએટી નું કાર્ય નથી. તેથી, એ સુસ્થાપિત છે કે જો ટ્રિબ્યુનલ અથવા શિસ્ત સત્તામંડળો દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો વિકૃત જણાય, જે કાનૂની પુરાવા પર આધારિત ન હોય, તો વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ અથવા અદાલત આવી ખામીને કાનૂની ખામી તરીકે ગણવા અને વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહીને રદ કરવા માટે સક્ષમ છે. વર્તમાન કેસમાં, હકીકત નક્કી કરનાર સત્તામંડળે તેના તારણો કાયદેસર રીતે માન્ય એવા મજબૂત પુરાવા પર આધારિત રાખ્યા છે. અને, તેથી, મજબૂત પુરાવા પર આધારિત હકીકતના આવા તારણમાં દખલ કરવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં. [૧૨૮-બી, સી]

૫. વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ શિસ્ત સત્તામંડળ અથવા ટ્રિબ્યુનલોના તારણોની અવગણના કરી શકે નહીં. આરોપની સત્યતા કે અન્ય બાબતોમાં તપાસ કરવાનું

કામ શિસ્ત સત્તામંડળનું છે. ન્યાયિક સમીક્ષા હેઠળ અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલનું તારણ આરોપની શુદ્ધતા નક્કી કરવા માટે તમામ પુરાવાઓની પુનઃતપાસ સુધી વિસ્તરી શકે નહીં. શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીમાં તપાસ સત્તામંડળના તારણ પર આધારિત નિર્ણય પર વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ અપીલ અદાલત તરીકે બેસી શકે નહીં. આ કોર્ટે વારંવાર સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે જ્યાં શિસ્ત સત્તામંડળે સ્વીકારેલી કેટલીક સુસંગત સામગ્રી હોય અને જે સામગ્રી શિસ્ત ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષને વાજબી રીતે સમર્થન આપતી હોય ત્યાં અદાલતે સજાની માત્રામાં દખલ કરવી જોઈએ નહીં, તેની સમીક્ષા કરવી અને શિસ્ત સત્તામંડળ કરતાં અલગ તારણ પર પહોંચવું એ વહીવટી ટ્રિબ્યુનલનું કાર્ય નથી. [૧૨૮-ડી, ઈ, એફ]

૬. મૂળ અરજીમાં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો હુકમ અને અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજી ફગાવી દેતો હાઇકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલો ચુકાદો કાયદાથી વિપરીત અને ભૂલભરેલો છે. ન્યાયિક સમીક્ષા આરોપોની શુદ્ધતાની તપાસ સુધી વિસ્તરી શકે નહીં કારણ કે તે અપીલ નથી પરંતુ જે રીતે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તેની માત્ર સમીક્ષા છે. આંધ્રપ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલનો હુકમ અને હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે. [૧૨૫-ડી; ૧૨૮-જી]

દીવાની એપેલેટ અધિકારક્ષેત્ર: સિવિલ અપીલ નં. ૨૩૩૨/૨૦૦૩.

આંધ્રપ્રદેશ હાઇકોર્ટના રિટ પિટિશન નં. ૧૪૩૫૮/૨૦૦૧ માં તારીખ ૬.૬.૨૦૦૨ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તા તરફથી: શ્રીમતી ડી. ભારતી રેડ્ડી.

સામાવાળા તરફથી: કે.વી. સત્યનારાયણ, એમ. રાધા કૃષ્ણ અને અભિજીત સેનગુપ્તા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન દ્વારા આપવામાં આવેલ.

ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. એઆર. લક્ષ્મણન. આ અપીલમાં આંધ્રપ્રદેશ સરકારના પ્રિન્સિપલ સેક્રેટરી, મ્યુનિસિપલ એડમિનિસ્ટ્રેશન એન્ડ અર્બન ડેવલપમેન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટ, એ.પી. સચિવાલય, હૈદરાબાદ, આંધ્રપ્રદેશ અને ડાયરેક્ટર ઓફ

ટાઉન એન્ડ કન્ટ્રી પ્લાનિંગ, હૈદરાબાદ અપીલકર્તાઓ છે. આ અપીલ આંધ્રપ્રદેશ હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચ દ્વારા રિટ પિટિશન નં. ૧૪૩૫૮/૨૦૦૧ માં આપવામાં આવેલા તે ચુકાદા સામે કરવામાં આવી છે જેણે હૈદરાબાદ ખાતેની આંધ્રપ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અહીંના સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ઓરિજિનલ એપ્લિકેશન નં. ૬૭૫૫/૨૦૦૦ મંજૂર કરતાં અને અપીલકર્તા દ્વારા મ્યુનિસિપલ એડમિનિસ્ટ્રેશન એન્ડ અર્બન ડેવલપમેન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટના તારીખ ૨૮.૧૦.૨૦૦૦ ના જી.ઓ.એમએસ. નં. ૫૨૦ માં જારી કરાયેલા હુકમને રદ કરતાં તારીખ ૨૨.૨.૨૦૦૧ ના ચુકાદા અને હુકમની પુષ્ટિ કરી હતી.

આ અપીલ દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી પૃષ્ઠભૂમિની હકીકતો સંક્ષિપ્તમાં નોંધી શકાય છે અને તે નીચે મુજબ છે:

અહીંના સામાવાળા સંબંધિત સમયે હૈદરાબાદ ખાતે મ્યુનિસિપલ એડમિનિસ્ટ્રેશન ડિપાર્ટમેન્ટમાં ડેપ્યુટી ડાયરેક્ટર, ટાઉન એન્ડ કન્ટ્રી પ્લાનિંગ તરીકે કાર્યરત હતા. ભ્રષ્ટાચાર નિરોધક બ્યુરોએ અહીંના સામાવાળા દ્વારા ધરાવવામાં આવેલી અપ્રમાણસર અસ્કયામતો સંબંધે પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન

એક્ટ, ૧૯૮૮ ની કલમ ૧૩(૧)(ઈ) સાથે વાંચતાં કલમ ૧૩(૨) હેઠળ તારીખ ૩૦.૯.૧૯૯૨ ના રોજ એક કેસ નોંધ્યો હતો અને કેસની તપાસ કરી હતી. ડાયરેક્ટર જનરલ, ભ્રષ્ટાચાર નિરોધક બ્યુરો, આંધ્રપ્રદેશ સરકારે અહીંના સામાવાળા દ્વારા ધરાવવામાં આવેલી અપ્રમાણસર અસ્કયામતો સંબંધે સરકારને એક અહેવાલ સુપરત કર્યો હતો અને આરોપિત અધિકારી સામે તેમની આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો મેળવવાના આક્ષેપો તથા આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (કન્ડક્ટ) રૂલ્સ, ૧૯૬૪ ના ઉલ્લંઘનની તપાસ કરવા માટે અને આંધ્રપ્રદેશ સરકારને અહેવાલ સુપરત કરવા માટે શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલ, હૈદરાબાદને કેસ સોંપવાની ભલામણ કરી હતી. ટ્રિબ્યુનલે સંપૂર્ણ તપાસ હાથ ધર્યા પછી અને પક્ષકારોને પૂરતી તક આપ્યા પછી તારીખ ૨.૬.૧૯૯૭ ના રોજ પોતાનો અહેવાલ સુપરત કર્યો હતો જેમાં સામાવાળા એમ. આદિનારાયણાને તેમની સામે ઘડવામાં આવેલા બંને આરોપો હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. સરકારે ટ્રિબ્યુનલના અહેવાલ પર વિચારણા કર્યા પછી તારીખ ૨૪.૯.૧૯૯૭ ના મેમો નં. ૧૫૯૩/૮૨/૯૩-૬ એમએ એન્ડ યુડી દ્વારા અહીંના સામાવાળાને કારણદર્શક નોટિસ જારી કરીને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આપવામાં આવેલા તારણો અંગે તેમનો ખુલાસો માંગ્યો હતો.

સામાવાળાએ કારણદર્શક નોટિસનો પોતાનો ખુલાસો આપવાને બદલે, કારણદર્શક નોટિસને પડકારતી ઓ.એ. નં. ૭૪૯૦/૧૯૯૭ આંધ્રપ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ દાખલ કરી હતી. તે તેના તારીખ ૨૭.૪.૧૯૯૮ ના હુકમ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. હાઇકોર્ટે રિટ અરજીનો નિકાલ કર્યો હતો અને તારીખ ૨૪.૯.૧૯૯૭ ની કારણદર્શક નોટિસના જવાબમાં સરકાર સમક્ષ ટ્રિબ્યુનલની હકુમત તેમજ અન્ય મુદ્દાઓ અંગેના તમામ વાંધાઓ ઉઠાવવાની આરોપિત અધિકારીને છૂટ આપી હતી. સરકારે અહીંના સામાવાળાને પોતાનો ખુલાસો રજૂ કરવા માટે ફરી એકવાર મેમો જારી કર્યો હતો. સામાવાળાએ શરૂઆતમાં આરોપ નં. ૧ ની તપાસ કરવાની ટ્રિબ્યુનલની હકુમત અંગે પોતાનો ખુલાસો રજૂ કર્યો હતો અને ત્યારપછી તારીખ ૩૧.૩.૧૯૯૯ ના રોજ, શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલના અહેવાલ સંબંધમાં પોતાનો પ્રત્યુત્તર રજૂ કર્યો હતો. સરકારે સમગ્ર બાબત અને સામાવાળા દ્વારા આપવામાં આવેલા ખુલાસા પર વિચારણા કરીને, તારીખ ૨૮.૧૦.૨૦૦૦ ના જી.ઓ. એમએસ. નં. ૫૨૦-એમએ એન્ડ યુડી માં હુકમ જારી કરીને અહીંના સામાવાળાને નોકરીમાંથી દૂર કર્યા હતા (એનેક્ષર પી/૧). સામાવાળાએ સરકારના ઉપરોક્ત હુકમને પડકારતી ઓ.એ. નં. ૬૭૫૫/૨૦૦૦ એ.પી. એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ દાખલ કરી હતી. તેમણે એવી રજૂઆત કરી હતી કે આરોપ-૧ ની તપાસ કરવાની ટ્રિબ્યુનલ પાસે કોઈ હકુમત નથી અને આરોપ-૨ સ્વરૂપમાં ક્ષતિયુક્ત હતો અને તે મુજબ સરકારના હુકમો રદ કરવાની માંગ કરી હતી. અપીલકર્તાએ પરિસ્થિતિ

સ્પષ્ટ કરતું વિગતવાર વળતું એફિડેવિટ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ દાખલ કર્યું હતું. ટ્રિબ્યુનલે તેના તારીખ ૨૨.૨.૨૦૦૧ ના હુકમ દ્વારા સરકારના શિસ્તવિષયક હુકમો રદ કર્યા હતા. ત્યારબાદ સરકારે હાઇકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન નં. ૧૪૩૫૮/૨૦૦૧ દાખલ કરી હતી. હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે તારીખ ૬.૬.૨૦૦૨ ના હુકમ દ્વારા અહીંના અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશન ફગાવી દીધી હતી. સદર ચુકાદાથી વ્યથિત થઈને, અપીલકર્તાઓએ ઉપરોક્ત અપીલ દાખલ કરી હતી.

અપીલકર્તાઓ વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી ડી. ભારતી રેડ્ડીએ રજૂઆત કરી હતી કે આરોપિત અધિકારી, અહીંના સામાવાળાને શિસ્તવિષયક પગલાં તરીકે સરકાર દ્વારા નોકરીમાંથી દૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને સામાવાળા દ્વારા આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો ધરાવવી એ ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૦૯ ના પરંતુક હેઠળ ઘડવામાં આવેલા કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૨(બી) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત ગેરવર્તણૂક છે અને તેથી, શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલ (ટૂંકમાં 'ટીડીપી') પાસે ટીડીપી એક્ટ અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો અનુસાર ગેરવર્તણૂકની તપાસ કરવાની હકુમત હતી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે આંધ્રપ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ (ટૂંકમાં 'એપીએટી') નો એવો અભિપ્રાય કે પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ હેઠળ

આવતા પ્રથમ આરોપની તપાસ કરવાની ટીડીપી પાસે કોઈ હકુમત નહોતી અને જે કન્ડક્ટ રૂલ્સ હેઠળની રૂટિન ગેરવર્તણૂક કરતાં વધુ ગંભીર ગુનો છે, તે ભૂલભરેલો છે. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે સામાવાળાએ સૌથી વહેલી તકે હકુમત અંગે વાંધો લીધો ન હતો અને આરોપિત અધિકારીએ સામાન્ય રીતે આવા વાંધાઓ ઉઠાવ્યા હોવાથી સરકારે તારીખ ૨૭.૭.૧૯૯૫ ના રોજ કેસ ટીડીપી ને સોંપ્યો હતો અને સૌથી વહેલા સમયે વાંધો લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હોવાથી, ટ્રિબ્યુનલ તે દલીલને ગ્રાહ્ય રાખવામાં વાજબી નહોતી. તેમણે ટીડીપી રૂલ્સના રુલ ૩ ના સબ-રુલ (૧) માં સુધારો કરનારા તારીખ ૧૫.૧૦.૧૯૯૪ ના જનરલ એડમિનિસ્ટ્રેશન (સર્વિસીસ-સી) ડિપાર્ટમેન્ટના જી.ઓ.એમએસ. નં. ૫૧૪ માં જારી કરાયેલા સુધારાને ધ્યાનમાં રાખીને આરોપિત અધિકારી સામે ઘડવામાં આવેલા પ્રથમ આરોપની સુનાવણી કરવાની ટ્રિબ્યુનલની હકુમત અંગે ટ્રિબ્યુનલના તારણોની શુદ્ધતાને પણ પડકારી હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ટીડીપી એક્ટ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ, ટીડીપી એ હકીકત નક્કી કરનાર સત્તામંડળ છે અને ટીડીપી દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણોનો ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા વિરોધ કરી શકાયો ન હોત, કેમ કે વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ પાસે તેવી કોઈ સત્તા નથી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ એ અપીલ સત્તામંડળ નથી અને તેથી, તે ટીડીપી દ્વારા નોંધાયેલા અને સરકાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવેલા તારણો પર અપીલ સત્તામંડળ તરીકે કાર્ય કરી શકી ન હોત.

સુનાવણી સમયે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) એક્ટ, ૧૯૬૦ (૧૯૬૦ નો એક્ટ નં. ૨) ની કલમ ૪ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું હતું જે નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:

"કલમ ૪. ટ્રિબ્યુનલને સોંપવાના કેસો: સરકાર સરકારી કર્મચારીઓ તરફથી થયેલી ગેરવર્તણૂકના આક્ષેપો અંગે નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવા કેસો તપાસ અને અહેવાલ માટે ટ્રિબ્યુનલને સોંપી શકશે."

ઉપરોક્ત કલમ ૧૯૯૩ ના એક્ટ ૬ દ્વારા સુધારવામાં આવી હતી.

અમારું ધ્યાન આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) રૂલ્સ, ૧૯૮૯ [તારીખ ૩.૬.૧૯૮૯ ના જી.ઓ.એમએસ. નં. ૩૦૪, જી.એ.ડી. (સર્વિસ-સી)] ના રુલ ૩ તરફ પણ દોરવામાં આવ્યું હતું. સદર રુલ ૩

તારીખ ૨૦.૯.૧૯૯૬ ના જી.ઓ.એમએસ. નં. ૪૦૯, જી.એ.ડી. દ્વારા બદલવામાં આવ્યો હતો. સદર નિયમ નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:

> "રુલ ૩. સરકાર, રુલ ૪ ની જોગવાઈને આધીન રહીને, ભ્રષ્ટાચાર નિરોધક બ્યુરો દ્વારા તપાસ કરવામાં આવેલી ભ્રષ્ટાચાર, પ્રામાણિકતા સંબંધિત અધિકારીઓના, રાજપત્રિત કે અન્યથા, તમામ કેસો જેમાં ભ્રષ્ટાચાર નિરોધક બ્યુરો દ્વારા તપાસ કરાયેલી અથવા અન્યથા ઉદ્ભવેલી ઉચાપત, ઉચાપતના કેસોનો સમાવેશ થાય છે અને જે અદાલતમાં કાર્યવાહી માટે યોગ્ય માનવામાં આવતા નથી; તેમને અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ તપાસ અને અહેવાલ માટે શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલને સોંપી શકશે."

અમારું ધ્યાન તારીખ ૧૫.૧૦.૧૯૯૪ ના જનરલ એડમિનિસ્ટ્રેશન (સર્વિસીસ-સી) ડિપાર્ટમેન્ટના જી.ઓ.એમએસ. નં. ૫૧૪ તરફ પણ દોરવામાં આવ્યું હતું. સદર જી.ઓ. દ્વારા નીચે મુજબના નિયમની ફેરબદલ કરીને રુલ ૩ ના સબ-રુલ (૧) માં એક સુધારો લાવવામાં આવ્યો હતો:

"(૧) સરકાર, રુલ ૪ ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, રાજપત્રિત અને બિન-રાજપત્રિત અધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગેરવર્તણૂક સંબંધિત બાબતો અંગેના કેસો અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ તપાસ અને અહેવાલ માટે ટ્રિબ્યુનલને સોંપી શકશે."

એ બાબત ધ્યાને લેવાની રહે છે કે જ્યારે કેસ ટીડીપી ને સોંપવામાં આવ્યો ત્યારે આ નિયમ અમલમાં હતો.

એ બાબત નોંધવી યોગ્ય છે કે ૧૯૯૩ ના એ.પી. એક્ટ ૬ દ્વારા સુધારા પહેલાંની કલમ ૪ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરતી હતી:

"૪. ટ્રિબ્યુનલને સોંપવાના કેસો: સરકારી કર્મચારીઓ તરફથી થયેલી ગેરવર્તણૂકના આક્ષેપો અંગે નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવા કેસો સરકાર તપાસ અને અહેવાલ માટે ટ્રિબ્યુનલને સોંપશે."

અધિનિયમની કલમ ૪ જે ફરજિયાત શબ્દોમાં હતી, તે ૧૯૯૩ ના એ.પી. એક્ટ ૬ દ્વારા સુધારવામાં આવી હતી અને કલમ ૪ માં આવતો શબ્દ "સોંપશે" શબ્દ "સોંપી શકશે" દ્વારા બદલવામાં આવ્યો હતો જેણે બાબત ટ્રિબ્યુનલને સોંપવા કે ન સોંપવા માટે સરકારને વિવેકાધિકાર આપ્યો હતો. તે જ સુધારા અધિનિયમ દ્વારા સદર અધિનિયમમાં ઉમેરવામાં આવેલી કલમ ૪એ એ સરકારને ટ્રિબ્યુનલમાંથી કોઈપણ કેસ તેની પૂર્ણાહુતિ પહેલાં કોઈપણ સમયે પાછો ખેંચવાની સત્તા આપી હતી. આ કલમ દર્શાવે છે કે શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલને કેસ સોંપવા કે ન સોંપવા અથવા ટ્રિબ્યુનલને પહેલેથી સોંપાયેલો કોઈપણ કેસ પાછો ખેંચવાના વિકલ્પો ૧૯૯૩ ના એક્ટ ૬ દ્વારા સદર અધિનિયમના સુધારા પછી જ સરકાર માટે ઉપલબ્ધ બન્યા હતા.

સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.વી. સત્યનારાયણે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલની દલીલોનો ઉત્તર આપતાં રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલની એવી દલીલ ખોટી છે કે આરોપિત અધિકારીએ આરોપ-૧ ની સુનાવણી કરવાની ટીડીપી ની હકુમત સામે સૌથી વહેલી તકે વાંધો લીધો ન હતો. વિદ્વાન વકીલે એવી રજૂઆત કરી હતી કે હાઇકોર્ટે તારીખ ૨૭.૪.૧૯૯૮ ના રોજ રિટ પિટિશન નં. ૮૭૯૮/૧૯૯૮ નો નિકાલ કરતી વખતે હકુમત અંગેના વાંધા સહિત તમામ વાંધાઓ લેવાની આરોપિત અધિકારીને છૂટ

આપતાં નિર્દેશો જારી કર્યા હતા. અને તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉઠાવવામા આવેલી દલીલ વિચારણાપાત્ર નથી. વિદ્વાન વકીલે આગળ એવી રજૂઆત કરી હતી કે આરોપિત અધિકારી સામે ઘડવામાં આવેલો બીજો આરોપ કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૯ ના ભંગનો આક્ષેપ કરે છે જ્યારે રુલ ૬ માં પૂર્વ પરવાનગીની બિલકુલ વિચારણા કરવામાં આવી નથી. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૯ ના સબ-રુલ (૧) હેઠળ કોઈપણ સ્થાવર મિલકત મેળવવા કે તેનો નિકાલ કરવા માટે સરકારને પૂર્વ જાણકારી આપવાની અને રુલ ૯ ના સબ-રુલ (૨) હેઠળ જંગમ મિલકત સહિતના વ્યવહારની સરકારને જાણ કરવાની જરૂર રહે છે. શ્રી સત્યનારાયણે તેથી રજૂઆત કરી હતી કે આરોપ-૨ નું ઘડતર ક્ષતિયુક્ત છે અને તેથી, સામાવાળા સામે લેવાયેલા શિસ્તવિષયક પગલાં માત્ર તે જ કારણે રદબાતલ થવા જોઈએ. શ્રી સત્યનારાયણે આગળ એવી રજૂઆત કરી હતી કે ટીડીપી ના હુકમમાં અનેક ગણિતવિષયક અને કારકુની ભૂલો છે અને ટીડીપી એ સમગ્ર બાબતનું તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં સાચું મૂલ્યાંકન કર્યું ન હતું. સુનાવણી સમયે, તેમણે નિર્દેશ કર્યો હતો કે અપ્રમાણસર અસ્કયામતોની ગણતરી કરતી વખતે સામાવાળા જે અમુક કપાતો મેળવવા હકદાર હતા તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ન હતી અને ટીડીપી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમોમાંથી અહીં-ત્યાં રહેલી વિસંગતતાઓ દર્શાવી હતી. રજૂ કરાયેલા પુરાવા પર આધારિત હકીકતના પ્રશ્ન

પરનો તે નિર્ણય હોવાથી, અમે આ તબક્કે ટીડીપી દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમોમાં દખલ કરવા ઇચ્છતા નથી.

હકીકતોની ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિ અને સંબંધિત વકીલો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો વચ્ચે, હવે અમે પરસ્પર રજૂઆતો પર વિચારણા કરવા આગળ વધીશું.

આગળ વધતાં પહેલાં, અમે અહીંના સામાવાળા સામે ઘડવામાં આવેલા બંને આરોપો પુનઃઉદ્ધૃત કરીશું:

"આરોપ નં. ૧ : કે તમે, શ્રી આદિનારાયણ તારીખ ૧.૧૧.૧૯૬૫ ના રોજ કાકીનાડા ખાતે ટાઉન પ્લાનિંગ ડિપાર્ટમેન્ટમાં ટાઉન પ્લાનિંગ આસિસ્ટન્ટ તરીકે સરકારી સેવામાં જોડાયા હતા અને ત્યારપછી તમને વર્ષ ૧૯૭૮ માં આસિસ્ટન્ટ ડાયરેક્ટર તરીકે અને મે ૧૯૮૫ માં ડેપ્યુટી ડાયરેક્ટર તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી અને તારીખ ૧.૧૧.૧૯૬૫ થી ૧.૧૦.૧૯૯૩ સુધીના ચકાસણી સમયગાળા દરમિયાન તે રીતે ફરજ બજાવતી વખતે, તમે ભ્રષ્ટ હેતુથી પ્રેરાઈને અને તમારા પોતાના માટે

નાણાકીય લાભ મેળવવાના હેતુથી તમારા સત્તાવાર હોદ્દાનો દુરુપયોગ કરીને રૂ. ૧૦,૦૨,૬૭૪ ની કિંમતની અસ્કયામતો મેળવી હતી, જ્યારે તમારી આવક રૂ. ૧૦,૫૦,૦૨૪ હતી અને ખર્ચ રૂ. ૫,૨૫,૫૭૦ હતો અને તેથી, તમારી પાસે રૂ. ૪,૭૮,૨૨૦ ની રકમની અપ્રમાણસર અસ્કયામતો હોવાનું જણાયું છે અને આ રીતે તમે એ.પી. સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૯૩ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા એ.પી. સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) રૂલ્સ, ૧૯૯૧ ના રુલ ૨(બી) ના અર્થમાં ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત છો."

"આરોપ નં. ૨ : કે તમે સક્ષમ સત્તામંડળની પૂર્વ પરવાનગી વિના તમારા નામે સપ્તગિરી કોલોની, હૈદરાબાદ ખાતે આવેલું મકાન નં. ૧૨-૨-૭૧૭/૧૨૪ કિંમત રૂ. ૨,૨૩,૦૦૦ અને એક મારુતિ કાર રજીસ્ટ્રેશન નં. એએચયુ ૫૩૫૫ કિંમત રૂ. ૮૦,૦૦૦ ની અસ્કયામતો મેળવી છે, ઉપરાંત તમને તારીખ ૨૧.૩.૧૯૯૧ અને ૧.૨.૧૯૯૩ ના રોજ નાગાર્જુન ફર્ટિલાઇઝર્સ એન્ડ કેમિકલ્સ લિમિટેડમાં ૨૨૫ આંશિક રૂપાંતરણીય ડિબેન્ચર્સના ૨૦૦૦ શેર્સ ફાળવવામાં આવ્યા હતા જે તમામની કિંમત રૂ. ૨૩,૩૭૫ હતી અને તમે શ્રી વેંકટેશ્વર સો મિલ, સિરપૂર પાસેથી રૂ.

૫૮,૦૨૬ ની કિંમતનું સાગનું લાકડું એ.પી. સિવિલ સર્વિસીસ (કન્ડક્ટ) રૂલ્સ, ૧૯૬૪ ના રુલ ૯ નું ઉલ્લંઘન કરીને સક્ષમ સત્તામંડળની પૂર્વ પરવાનગી વિના ખરીધું હતું અને આ રીતે તમે આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૯૩ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા એ.પી. સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) રૂલ્સ, ૧૯૯૧ ના રુલ ૨(બી) ના અર્થમાં ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત છો."

અમે સંબંધિત વકીલો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો પર ઊંડાણપૂર્વક વિચારણા કરી છે. વર્તમાન કેસમાં, ટીડીપી એ તપાસ હાથ ધરી હતી અને તમામ સુસંગત રેકોર્ડ્સ, મહત્વના દસ્તાવેજો અને સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી અને સરકારને પોતાનો અહેવાલ સુપરત કર્યો હતો. ટીડીપી એ એવું ઠેરવ્યું હતું કે આરોપિત અધિકારી આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં રૂ. ૨,૬૧,૮૧૬ ની રકમની અપ્રમાણસર અસ્કયામતો ધરાવવા બદલ આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ ટ્રિબ્યુનલ એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૯૩ હેઠળ આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) રૂલ્સ, ૧૯૯૧ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમોની કલમ ૨(બી) ના અર્થમાં ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત છે. આરોપ-૨ ના સંબંધમાં, આરોપિત અધિકારી ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત જણાયા હતા કારણ કે

આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ કન્ડક્ટ રૂલ્સ, ૧૯૬૪ ના રુલ ૯ નું ઉલ્લંઘન થયું હતું.

સરકારે ટ્રિબ્યુનલના અહેવાલની તપાસ કર્યા પછી અને નિયમો હેઠળ જરૂરી પ્રક્રિયા અનુસર્યા પછી, તારીખ ૨૮.૧૦.૨૦૦૦ ના હુકમ દ્વારા સામાવાળાને નોકરીમાંથી દૂર કરતો હુકમ જારી કર્યો હતો.

વહીવટી ટ્રિબ્યુનલે, જેમ કે પહેલેથી જ નોંધવામાં આવ્યું છે, અહીંના સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી મૂળ અરજી મંજૂર કરી હતી અને સામાવાળાને નોકરીમાંથી દૂર કરતો સરકારે જારી કરેલો હુકમ રદ કર્યો હતો. અમારા મતે, મૂળ અરજીમાં ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો હુકમ અને અહીંના અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ અરજી ફગાવી દેતો હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલો ચુકાદો કાયદાથી વિપરીત અને ભૂલભરેલો છે.

આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો ધરાવવી એ કન્ડક્ટ રૂલ્સ હેઠળ ગેરવર્તણૂક છે કારણ કે કસૂરવાર અધિકારી સામે ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૦૯ ની જોગવાઈ હેઠળ બનાવેલા કન્ડક્ટ રૂલ્સના

ઉલ્લંઘન માટે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી રહી હતી. અમે આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ રૂલ્સ, ૧૯૬૦ પહેલેથી જ પુનઃઉદ્ધૃત કર્યા છે જે રુલ ૨(બી) હેઠળ ગેરવર્તણૂકને વ્યાખ્યાયિત કરે છે. પ્રિવેન્શાન ઓફ કરપ્શાન એક્ટ, ૧૯૮૮ હેઠળ આવતા આરોપમાં દખલ કરવાની શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેના ટ્રિબ્યુનલ પાસે કોઈ હકુમત નથી તેવું વહીવટી ટ્રિબ્યુનલનું તારણ સાચું નથી. અમારા મતે, પ્રિવેન્શાન ઓફ કરપ્શાન એક્ટ હેઠળનો આરોપ આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ કન્ડક્ટ રૂલ્સ હેઠળ વિચારાયેલી રૂટિન ગેરવર્તણૂક કરતાં વધુ ગંભીર ગુનો છે. ગંભીર ગેરવર્તણૂક તે ગંભીર હોવાના કારણે ગેરવર્તણૂક મટી જતી નથી. અમારા મતે શિસ્તવિષયક કાર્યવાહી માટેનું ટ્રિબ્યુનલ આ કેસની તપાસ કરવા સક્ષમ છે. ટીડીપી એ ફરિયાદપક્ષ તરફથી ૫૭ સાક્ષીઓ અને ૧૩ બચાવપક્ષના સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને ફરિયાદપક્ષ માટે ૧૨૯ પ્રદર્શનો અંકિત કર્યા છે જેની ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા બચાવપક્ષના ૮૧ પ્રદર્શનો સાથે તપાસ કરવામાં આવી હતી. ટીડીપી ની સમગ્ર કાર્યવાહી વાંચતાં જણાય છે કે ટીડીપી એ તેની સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી સમગ્ર સામગ્રી પર વિચાર કર્યો છે અને તેના પર યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં વિચાર કર્યો છે.

સામાવાળાના વકીલ દ્વારા ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૦૯ નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો અને એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે

સામાવાળા સામે માત્ર અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર જ કાર્યવાહી થઈ શકી હોત. અનુચ્છેદ ૩૦૯ ધારાસભાને સંઘ અથવા રાજ્યની બાબતોના સંબંધમાં જાહેર સેવાઓ અને પદો પર નિમણૂક પામેલી વ્યક્તિઓની ભરતી અને સેવાની શરતોનું નિયમન કરવા માટે નિયમો ઘડવાની સત્તા આપે છે. સામાવાળાની દલીલ વિચારણાપાત્ર નથી કારણ કે સરકારે તેમની સામેના સમગ્ર અહેવાલની તપાસ કરી હતી અને સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૩૦૯ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર જાહેર હિતમાં કેસ ટીડીપી ને સોંપ્યો હતો. સરકારે ટીડીપી ના અહેવાલની સ્પષ્ટપણે તપાસ કરી હતી અને આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસ (ક્લાસિફિકેશન, કન્ડક્ટ એન્ડ અપીલ) રૂલ્સ, ૧૯૯૧ ના રુલ ૯ ના સબ-ક્લોઝ (૯) હેઠળ મોટી સજા લાદવાનો નિર્ણય કર્યો હતો.

પ્રથમ આરોપ પ્રિવેન્શન ઓફ કરપ્શન એક્ટ હેઠળ આવે છે. આરોપ એવો છે કે સામાવાળા તેમની આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર અસ્કયામતો ધરાવે છે. સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલની એવી દલીલમા કોઈ બળ નથી કે સંબંધિત સમયે જ્યારે આ બાબત ટીડીપી ને મોકલવામાં આવી ત્યારે ટીડીપી પાસે પ્રથમ આરોપની સુનાવણી કરવાની કોઈ હકુમત નહોતી. સદર દલીલમાં કોઈ વજૂદ નથી. એ દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે તારીખ ૧૫.૧૦.૧૯૯૪ ના જી.ઓ.એમએસ. ૫૧૪ માં આંધ્રપ્રદેશ સિવિલ સર્વિસીસ (ડિસિપ્લિનરી

પ્રોસિડિંગ્સ ટ્રિબ્યુનલ) રૂલ્સમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. રુલ ૩ ના સબ-રુલ (૧) ના ઉપરોક્ત સુધારા મુજબ, સરકાર રુલ ૪ ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને રાજપત્રિત અને બિન-રાજપત્રિત અધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ગેરવર્તણૂક સંબંધિત તમામ બાબતો અંગેના કેસો અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ તપાસ અને અહેવાલ માટે ટ્રિબ્યુનલને મોકલી શકે છે. એ નોંધવું જરૂરી છે કે જ્યારે આ બાબત મોકલવામાં આવી ત્યારે આ નિયમ જ અમલમાં હતો. તેથી, ટીડીપી એ આરોપ-૧ હેઠળ આવતા કેસોની તપાસ કરવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત કર્યો હતો. એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે તારીખ ૧૫.૧૦.૧૯૯૪ ના જી.ઓ.એમએસ. નં. ૫૧૪ ના નિયમો અમલમાં હતા ત્યારે તારીખ ૨૧.૭.૧૯૯૫ ના રોજ આ બાબત ટીડીપી ને મોકલવામાં આવી હતી. આ સંજોગોમાં, અમારો એવો અભિપ્રાય છે કે ગુના સંબંધિત પ્રથમ આરોપ હાથ ધરવાનો ટીડીપી પાસે કોઈ અધિકાર નથી તેવી સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલની દલીલમાં કોઈ વજૂદ નથી અને ઉપર જણાવેલી સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, ટીડીપી આરોપ-૧ હાથ ધરવા સક્ષમ હતી.

આરોપ-૨ ના સંબંધમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આરોપિત અધિકારીએ કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૯ હેઠળ જરૂરી પૂર્વ પરવાનગી વિના સ્થાવર અને જંગમ બંને મિલકતો સહિતની આવી અસ્કયામતો મેળવી હતી. રુલ ૯ નીચે મુજબ ચાલે છે:

"રુલ ૯. જંગમ કે સ્થાવર મિલકત મેળવવી કે તેનો નિકાલ કરવો:

(૧) કોઈપણ સરકારી કર્મચારી, સરકારને પૂર્વ જાણકારી આપ્યા સિવાય, પોતાની જાતે કે અન્ય લોકો મારફતે અદલાબદલી, ખરીદી, વેચાણ, બક્ષિસ કે અન્ય રીતે કોઈપણ સ્થાવર મિલકત મેળવશે નહિ કે તેનો નિકાલ કરશે નહિ, અથવા પોતાના પરિવારના કોઈપણ સભ્યને મેળવવાની કે નિકાલ કરવાની પરવાનગી આપશે નહિ.

(૨) વીસ હજાર રૂપિયાથી વધુ મૂલ્યની કોઈપણ જંગમ મિલકત સંબંધિત કોઈપણ વ્યવહારમાં પ્રવેશનાર સરકારી કર્મચારી, પછી ભલે તે ખરીદી, વેચાણ કે અન્ય રીતે હોય, તેવા વ્યવહારની તાત્કાલિક સરકારને જાણ કરશે:

પરંતુ શરત એ છે કે નિયમિત અથવા પ્રતિષ્ઠિત ડીલર સિવાય અન્ય રીતે કરવામાં આવેલો આવો કોઈપણ વ્યવહાર સરકારની પૂર્વ મંજૂરીથી જ રહેશે."

સબ-રુલ (૧) માં એવી જરૂરિયાત રહે છે કે સરકારી કર્મચારી પોતાની જાતે કે અન્ય લોકો મારફતે અદલાબદલી, ખરીદી, વેચાણ, બક્ષિસ કે અન્ય રીતે કોઈપણ સ્થાવર મિલકત મેળવે, તેનો નિકાલ કરે, અથવા પોતાના પરિવારના કોઈપણ સભ્યને મેળવવાની કે નિકાલ કરવાની પરવાનગી આપે તે પહેલાં તેણે પૂર્વ જાણકારી આપ્યા પછી તેમ કરવું પડશે. સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પૂર્વ પરવાનગીની જરૂરિયાતને પૂર્વ જાણકારીની વૈધાનિક જરૂરિયાત સમકક્ષ ગણી શકાય નહીં. એ સાચું છે કે જાણકારીનો હેતુ સરકારને માહિતગાર કરવાનો છે જ્યારે પૂર્વ પરવાનગી એ સરકાર તરફથી કંઈક હકારાત્મક બાબત છે જેના વિના સરકારી કર્મચારી અસ્કયામતો મેળવી શકતો નથી. આગળ એવી પણ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આરોપનું ઘડતર મૂળભૂત રીતે ક્ષતિયુક્ત છે કારણ કે મિલકત મેળવવી એ પોતાનામાં જ સદર નિયમોના રુલ ૯ નું ઉલ્લંઘન બનતું નથી.

અમે તેના સમર્થનમાં કરાયેલા આક્ષેપોના પ્રકાશમાં આ આરોપ વાંચ્યો છે. વર્તમાન કેસમાં, એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે સામાવાળાએ ન તો સરકારને કોઈ પૂર્વ માહિતી પૂરી પાડી હતી કે ન તો તેમણે સરકારને કોઈ પૂર્વ જાણકારી મોકલી હતી. આમ ન કરીને, તેમણે રુલ ૯ ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે. ટ્રિબ્યુનલે પણ સ્પષ્ટપણે ઠેરવ્યું છે કે સામાવાળાએ સક્ષમ સત્તામંડળ પાસેથી વસ્તુઓ

ખરીદતા પહેલાં પૂર્વ માહિતી માટે અરજી કરી ન હતી કે તેમણે વિવિધ વસ્તુઓની ખરીદી કર્યા પછી તરત જ સક્ષમ સત્તામંડળને જાણ કરી ન હતી. તેથી, અમારા મતે, આરોપિત અધિકારીએ કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૯ નું ઉલ્લંઘન કર્યું છે અને આ રીતે તેઓ આંધ્રપ્રદેશ ડિસિપ્લિનરી એમેન્ડમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૯૩ ના રુલ ૨એચ હેઠળ ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત છે. ઉપરોક્ત તારણને ધ્યાનમાં રાખીને અમે ઠેરવીએ છીએ કે સામાવાળા સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૯૩ હેઠળ ઘડવામાં આવેલા ૧૯૯૧ ના કન્ડક્ટ રૂલ્સના રુલ ૨(બી) હેઠળ તેમની સામે ઘડવામાં આવેલા બંને આરોપો માટે દોષિત છે.

ટીડીપી ના સુવિચારિત હુકમમાં વહીવટી ટ્રિબ્યુનલની દખલગીરી અવાંચ્છિત છે. શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીમાં તપાસ સત્તામંડળના તારણ પર આધારિત નિર્ણય પર એપીએટી અપીલ અદાલત તરીકે બેસી શકે નહીં. જ્યાં એવી કેટલીક સુસંગત સામગ્રી હોય જેને શિસ્ત સત્તામંડળે સ્વીકારી હોય અને જે સામગ્રી શિસ્ત સત્તામંડળ દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષને વાજબી રીતે સમર્થન આપતી હોય, તો તેની સમીક્ષા કરવી અને અલગ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું એ એપીએટી નું કાર્ય નથી. તેથી, એ સુસ્થાપિત છે કે જો ટ્રિબ્યુનલ અથવા શિસ્ત સત્તામંડળો દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો વિકૃત જણાય, જે કાનૂની પુરાવા પર આધારિત ન હોય, તો વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ અથવા અદાલત આવી ખામીને કાનૂની ખામી

તરીકે ગણવા અને વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહીને રદ કરવા માટે સક્ષમ છે. વર્તમાન કેસમાં, હકીકત નક્કી કરનાર સત્તામંડળે તેના તારણો કાયદેસર રીતે માન્ય એવા મજબૂત પુરાવા પર આધારિત રાખ્યા છે. અને, તેથી, મજબૂત પુરાવા પર આધારિત હકીકતના આવા તારણમાં દખલ કરવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં.

અમારા મતે, વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ શિસ્ત સત્તામંડળ અથવા ટ્રિબ્યુનલોના તારણોની અવગણના કરી શકે નહીં. આરોપની સત્યતા કે અન્ય બાબતોમાં તપાસ કરવાનું કામ શિસ્ત સત્તામંડળનું છે. ન્યાયિક સમીક્ષા હેઠળ અદાલત અથવા ટ્રિબ્યુનલનું તારણ જે, અમારા મતે, આરોપની શુદ્ધતા નક્કી કરવા માટે તમામ પુરાવાઓની પુનઃતપાસ સુધી વિસ્તરી શકે નહીં. અમારા મતે, શિસ્તવિષયક કાર્યવાહીમાં તપાસ સત્તામંડળના તારણ પર આધારિત નિર્ણય પર વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ અપીલ અદાલત તરીકે બેસી શકે નહીં. આ કોર્ટે વારંવાર સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે જ્યાં શિસ્ત સત્તામંડળે સ્વીકારેલી કેટલીક સુસંગત સામગ્રી હોય અને જે સામગ્રી શિસ્ત ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પહોંચેલા નિષ્કર્ષને વાજબી રીતે સમર્થન આપતી હોય ત્યાં અદાલતે સજાની માત્રામાં દખલ કરવી જોઈએ નહીં, તેની સમીક્ષા કરવી અને શિસ્ત સત્તામંડળ કરતાં અલગ તારણ પર પહોંચવું એ વહીવટી ટ્રિબ્યુનલનું કાર્ય નથી.

અમારા મતે, ન્યાયિક સમીક્ષા આરોપોની શુદ્ધતાની તપાસ સુધી વિસ્તરી શકે નહીં કારણ કે તે અપીલ નથી પરંતુ જે રીતે નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો તેની માત્ર સમીક્ષા છે. તેથી, ઉપર જણાવેલા કારણોસર આંધ્રપ્રદેશ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલનો હુકમ અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચનો ચુકાદો રદ કરવામાં અમને કોઈ સંકોચ નથી. સામાવાળાને નોકરીમાંથી દૂર કરતો સરકારે પસાર કરેલો હુકમ યોગ્ય છે અને તેથી, અપીલકર્તા રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ માન્ય રાખવામાં આવે છે. વધુમાં, ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કરવામાં આવતો નથી.

વી.એમ.

અપીલ માન્ય રાખવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.